וּמַאן דְּאָמַר – ואביי שאמר שיש למעט את המבוי ברוחב אַרְבָּעָה טפחים, קָסָבַר שְׁאסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ תַּחַת הַקּוֹרָה, שהיתר הקורה הוא משום שרואים כאילו חודה הפנימי של הקורה יורד וסותם את המבוי, ונמצא שהקרקע תחת הקורה אינה בתוך המחיצות, ולכן כשבא להגביה את המבוי לא יועיל אם יגבינהו ברוחב טפח בלבד, שהרי למשתמשים במבוי, אין כל היכר, לכן צריך למשוך את ההגבהה לתוך המבוי, שבכך תהיה הקורה ניכרת לבני המבוי כשישתמשו במקום שהוגבה, וכיון שצריכה ההגבהה להיות יותר מטפח, יש לעשותה ארבעה טפחים שהוא מקום ניכר וחשוב.

דוחה הגמרא: לָא – אין להעמיד את מחלוקתם בנידון זה, אלא דְּכוּלֵי עָלְמָא קָסָבְרִי – בין רב יוסף ובין אביי סוברים, שמּוּתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ תַּחַת הַקּוֹרָה, וּבְהָא קָא מִיפַּלְגִי – ובסברא זו נחלקו, מַר – רב יוסף שאמר שדי למעט ברוחב טפח סָבַר, שטעם היתר קוֹרָה במבוי מִשּׁוּם הֵיכֵר הוא, שהרי הטעם שאסרו חכמים לטלטל במבוי הוא, כדי שלא יבואו לטעות ולהתיר לטלטל ברשות הרבים גמורה, ואמרו חכמים, שכשיש קורה בפתח המבוי, יש שם היכר שאין המבוי רשות הרבים, ואין לחוש שיתירו לטלטל אף ברשות הרבים, ובשביל היכר די שיהיה המיעוט ברוחב טפח, שכשישתמשו תחת הקורה, יהיה להם היכר שאין זה רשות הרבים. וּמַר – ואביי שאמר שיש למעט ברוחב ארבעה טפחים סָבַר, שטעם היתר קוֹרָה במבוי מִשּׁוּם מָחִיצָה הוא, שרואים כאילו חודה החיצון של הקורה יורד וסותם את המבוי ונמצא שיש למבוי ארבע מחיצות, ואמרו חכמים שקורה הנמצאת במקום הגבוה יותר מעשרים אמה, אין אומרים שחודה יורד וסותם, ומשום כך אמר אביי שצריך למעט ברוחב ארבעה טפחים, כדי שתחשב הקורה כמחיצה למקום שרחב ארבעה טפחים, שכל מחיצה שאינה באה להכשיר מקום של ארבעה טפחים אינה מחיצה.

ביאור נוסף במחלוקת רב יוסף ואביי: וְאִיבָּעֵית אֵימָא – ואם תרצה תוכל לבאר את מחלוקתם כך, דְּכוּלֵי עָלְמָא – שבין רב יוסף ובין אביי סוברים שטעם היתר קוֹרָה במבוי מִשּׁוּם הֵיכֵר הוא, וְהָכָא – ובאן, בשיעור רוחב המיעוט, בְּהֵיכֵר שֶׁל מַטָּה וּבְהֵיכֵר שֶׁל מַעְלָה, כלומר, האם שיעור רוחב המיעוט שצריך לעשות בקרקע כדי שתהיה הקורה ניכרת, שוה לשיעור רוחב ההיכר שנעשה למעלה, דהיינו רוחב הקורה, שהוא טפח, קָא מִיפַּלְגִי – נחלקו, דְּמַר – שרב יוסף סָבַר, אַמְּרִינַן הֵיכֵר שֶׁל מַטָּה כְּהֵיכֵר שֶׁל מַעְלָה, ולכן די בהגבהת טפח, כשם שרוחב הקורה היה שתהיה טפח. וּמַר – ואביי סָבַר, לָא אַמְּרִינַן הֵיכֵר שֶׁל מַטָּה כְּהֵיכֵר שֶׁל מַעְלָה, ואף שהיכר של מעלה היו שיהיה טפח, היכר של מטה צריך שיהיה ארבעה טפחים.

ביאור נוסף במחלוקתם: וְאִיבָּעֵית אֵימָא – ואם תרצה תוכל לבאר את מחלוקתם כך, דְּכוּלֵי עָלְמָא – שבין רב יוסף ובין אביי סוברים שאַמְּרִינַן הֵיכֵר שֶׁל מַטָּה כְּהֵיכֵר שֶׁל מַעְלָה, וודאי מעיקר הדין די בהגבהה בשיעור טפח, וְהָכָא בִּגְזֵירָה שֶׁמָּא יִפָּחֵת קָמִיפַּלְגִי – וכאן נחלקו האם גזרו חכמים שלא יוכשר המבוי במיעוט ברוחב טפח, שמא תפחת ההגבהה על ידי דריסת הרגלים, ולא ישים לב לתקנו, שרב יוסף סבר שלא גזרו כן, ואביי סבר שגזרו, וכיון שהצריכו לעשותו גדול יותר מטפח העמידו את השיעור על ארבעה טפחים שהוא שיעור חשוב בכל מקום.

הגמרא מביאה דין נוסף שנחלקו בו רבי יוסף ואביי. מבררת הגמרא: מבוי שֶׁהָיָה גבוה פָּחוֹת מֵעֶשְׂרָה טְפָחִים, שאינו ניתר בקורה, וְחָקַק בּוֹ – בקרקעיתו כדי לְהַשְׁלִימוֹ לֶעָשְׂרָה טפחים, כַּמָּה חוֹקֵק – כמה צריך לחקוק במבוי כדי שיהיה ניתר בקורה. הגמרא היתה סבורה שכוונת השאלה היא כמה עליו לחקוק לעומק בקרקע המבוי, על כן שואלת הגמרא: כַּמָּה חוֹקֵק – מה שייך לדון בשיעור החקיקה, הלא ודאי יש לחקוק כַּמָּה דְּצָרִיךְ לֵיהּ – כפי הצורך, עד שיהיה גובה המבוי עשרה טפחים. משיבה הגמרא: אין כוונת השאלה כמה צריך לחקוק לעומק, אֶלָּא כוונת השאלה היא, מַשְׁכּוֹ בְּכַמָּה – כמה יהיה רוחב החקק לתוך אורך המבוי. רַב יוֹסֵף אָמַר, בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים, וְאַבַּיֵי אָמַר, בְּאַרְבַּע אַמּוֹת [ציור א]. שצריך שיהיה המבוי גבוה עשרה טפחים באורך שאם היה מבוי שלם באורך זה, היה ניתר בקורה, ורב יוסף סבר שמבוי שהוא ארוך ארבעה טפחים ניתר בקורה, ואביי סבר שאין מבוי ניתר בקורה, אלא אם הוא ארוך ארבע אמות.

הגמרא מביאה דין נוסף, ורוצה לתלות אותו במחלוקת רב יוסף ואביי. שואלת הגמרא: לֵימָא בְּרַבִּי אַמִּי וְרַבִּי אַסִּי קָמִיפַּלְגִי – האם יש לומר שרב יוסף ואביי שנחלקו כמה הוא שיעור מבוי, נחלקו גם בדין שאמרו רבי אמי ורבי אסי, דְּאִיתְּמַר, מָבוֹי שֶׁנִּפְרַץ אחד הכתלים שִׁמְצִידוֹ, כְּלַפֵּי רֹאשׁוֹ – סמוך לראש המבוי, דהיינו, סמוך לפתח המבוי הפונה לרשות הרבים, אִיתְּמַר מִשְׁמֵיהּ – נאמר בשמם דְּרַבִּי אַמִּי וְרַבִּי אַסִּי, אִם יֵשׁ שָׁם – אם נשתייר מן הכותל, פֶּתַח אַרְבָּעָה טפחים, מראש הכותל שעליו מונחת הקורה, עד הפירצה, מַתִּיר בִּפְירָצָה עַד עֶשֶׂר – אם הפירצה רחבה עד עשר אמות, ניתר המבוי על ידי הקורה שבראש המבוי [ציור ב]. שכיון שיש שיעור אורך מבוי ממקום הקורה עד הפירצה, לא בטל מפתח המבוי שם פתח, והקורה שעל גביו מתירה את המבוי בטלטול, והפירצה, כיון שאינה יתרה על עשר אמות, הרי היא נחשבת כפתח, ואינה פוסלת את המבוי. וְאִם לַאו – ואם לא נשאר פס ארבעה טפחים בין הקורה לפירצה, אזי אם רוחב הפירצה הוא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טפחים, מַתִּיר – ניתר המבוי בקורה שבראשו, כיון שכל פחות משלשה טפחים נחשב כלבוד וכמו שאין כאן פירצה כלל, אבל אם רוחב הפירצה הוא שְׁלֹשָׁה טפחים או יותר, אֵינוֹ מַתִּיר – אין המבוי ניתר בקורה שבראשו, שכיון שיכולים בני המבוי לקצר את דרכם דרך הפירצה, יש לחשוש שמא יעזבו בני המבוי את הפתח הרגיל של המבוי, וילכו דרך הפירצה, והפתח הראשון לא יחשב יותר פתח המבוי, וממילא לא תועיל הקורה הקבועה בו, להתיר במבוי, וימצא שאין קורה למבוי, וגזרו שתאסור הפירצה את המבוי.

מסיימת הגמרא: נמצא שלְּרַב יוֹסֵף שסובר ששיעור מבוי הוא ארבעה טפחים, אִית לֵיהּ – הוא סובר גם את הדין דְּרַבִּי אַמִּי ורבי אסי, שאם נשאר פס ארבעה בראש המבוי, רק פירצה של עשר אמות אוסרת את המבוי, שהקורה שבראש המבוי משמשת קורה לארבעה טפחים שעד הפירצה, שהוא שיעור מבוי, וְלִאַבַּיֵי שסובר ששיעור מבוי הוא ארבע אמות, לֵית לֵיהּ – אינו סובר את הדין דְּרַבִּי אַמִּי ורבי אסי, אלא לדעתו רק אם נשאר פס של ארבע אמות בין ראש המבוי לפירצה מתירה הקורה את המבוי. דוחה הגמרא: אָמַר לָךְ אַבַּיֵי – יש לאביי לדחות ולומר, שאני סובר גם את הדין של רבי אמי ורבי אסי, שדווקא הָתָם – שם במבוי שנפרץ, שהוא סוֹף מָבוֹי – כלומר, מבוי שהיה כשר ונפסל, אמרו רבי אמי ורבי אסי שדי בשיעור ארבעה טפחים כדי לתת לו דין מבוי, אבל הָכָא – כאן במבוי שאינו גבוה עשרה, שהוא תְּחִלַּת מָבוֹי, כלומר שהיה המבוי פסול, ועכשיו כשחוקק בו הרי הוא תחילת עשייתו, אִי אִיכָּא – אם יש אַרְבַּע אַמּוֹת בגובה עשרה טפחים, אִין – יש לו דין מבוי, וְאִי לָא – ואם אין בו ארבע אמות בגובה עשרה טפחים, לָא – אין לו דין מבוי. אביי מביא מקור לשיטתו: אָמַר אַבַּיֵי, מְנָא אֲמִינָא לָהּ – מהיכן למדתי דבר זה, ששיעור מבוי הוא יותר מארבעה טפחים, דְּתַנְיָא, אֵין מָבוֹי נִיתָּר בְּלֶחִי וְקוֹרָה עַד שֶׁיְּהוּ בָּתִּים וַחֲצֵרוֹת פְּתוּחִין לְתוֹכוֹ, כלומר, שיהיו במבוי לכל הפחות שתי חצירות, ובכל חצר שני בתים, אבל בפחות מכך אינו ניתר בלחי וקורה, וְאִי – ואם תאמר ששיעור מבוי הוא אַרְבָּעָה טפחים, הֵיכִי מַשְׁכַּחַת לָהּ – איך תמצא שיהיו פתוחים שתי חצירות במבוי זה, הלא כל פתח שאינו רחב ארבעה טפחים, אינו נחשב פתח, ובמבוי שארכו ארבעה טפחים, לא ניתן לפתוח פתח של ארבעה טפחים, שהרי מלבד חלל הפתח צריך גם מקום למזוזות הפתח, ואם כן באף אחד מכתלי האורך של המבוי לא יכולה להיות אפילו חצר אחת [ציור ג]. וְכִי תֵּימָא דְּפָתַח לָהּ בְּרוּפָּן הָאֶמְצָעִי – ואם תרצה לומר שהשיעור של ארבעה טפחים

המשך בעמוד קסה

נאמר במבוי רחב מאוד, שיש בדופן שכנגד הפתח מקום לפתוח בו שתי חצירות [ציור ד], יש להקשות על כך, **וְהָאֲמַר רַב נַחְמָן, נְקִיטִינַן** – מקובל בידינו מאבותינו שכן הוא מנהג רבותינו, **שֶׁאֵיזֶהוּ מָבוֹי שֶׁנִּיתָּר בְּלֶחִי וְקוֹרָה, כָּל שֶׁאָרְכּוֹ יָתֵר עַל רָחְבּוֹ,** כלומר, שהריווח שבין פתח המבוי לכותל שנגדו, גדול יותר מהריווח שבין כתלי המבוי שבצדדים, **וּבָתִּים וַחֲצֵרוֹת פְּתוּחִין לְתוֹכוֹ,** אבל אם אין ארכו יתר על רחבו, או שאין בתים וחצירות פתוחות לתוכו, אינו ניתר בלחי וקורה, ואם כן מבוי שארכו ארבעה טפחים, יכול להיות רחב לכל היותר ארבעה טפחים פחות משהו, ולא ניתן לפתוח שם שתי חצירות, ומבואר שלא כדברי רב יוסף שאמר ששיעור מבוי הוא בארבעה טפחים.

הגמרא מבארת מה יענה רב יוסף לראיה זו: **וְרַב יוֹסֵף** שסובר ששיעור מבוי הוא בארבעה טפחים, יאמר שמדובר **דְּפָתַח לְהוּ** – שפתח את פתח החצירות **בְּקָרָן זָוִית,** כלומר, שפתחי החצירות הן באלכסון, חלקם בכתלים שבצדדים, וחלקם בדופן שכנגד הפתח, באופן שיש ברוחב הפתח ארבעה טפחים [ציור ה].

מקור נוסף לדברי אביי: **אָמַר אַבָּיֵי, מְנָא אֲמִינָא לָהּ** – מהיכן למדתי דבר זה, ששיעור מבוי הוא בארבע אמות, **דְּאָמַר רָמֵי בַּר חָמָא אָמַר רַב הוּנָא, לֶחִי הַבּוֹלֵט מִדּוֹפְנוֹ שֶׁל מָבוֹי** לתוך חלל הפתח, שלא נעשה לשם לחי אלא לצורך חיזוק הבתים, אזי אם רוחב בליטת הלחי לתוך הוא **פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, נִידּוֹן מַשּׁוּם לֶחִי,** ומתיר את המבוי, **וְהַמְבוֹי אֵינוֹ צָרִיךְ לֶחִי אַחֵר** כדי **לְהַתִּירוֹ.** אולם אם רוחב בליטת הלחי הוא **אַרְבַּע אַמּוֹת,** אין עליו שם לחי, שהוא **נִידּוֹן מְשׁוּם מָבוֹי,** כלומר, כיון שארבע אמות הוא השיעור להיקרא מבוי, בשיעור זה אין בליטת הכותל נחשבת לחי, **וְצָרִיךְ** המבוי **לֶחִי אַחֵר לְהַתִּירוֹ** [ציור ו], מבואר איפוא, ששיעור מבוי הוא ארבע אמות.

הגמרא מבארת תשובת רב יוסף לראיה זו: **וְרַב יוֹסֵף** שסובר ששיעור מבוי בארבעה טפחים, יאמר, שהשיעור שבו בליטת הכותל אינה נחשבת ללחי, אינו תלוי בשיעור אורך מבוי, **דְּלַאֲפוּקֵי** – שלהוציאו **מֵהָנֵי תְּרֵי לְחֵי,** אינו יוצא **עַד דְּאֵיכָּא** – שיהא בו שיעור **אַרְבַּע אַמּוֹת,** אבל **לְמֵיהֱוֵי** – להיעשות **מָבוֹי, אֲפִילּוּ בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים נַמִּי** – גם כן **הֲוֵי מָבוֹי.**

הגמרא חוזרת לבאר את גוף הדין של לחי הבולט מדפנו של מבוי: **גּוּפָא, אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא אָמַר רַב הוּנָא, לֶחִי הַבּוֹלֵט מִדָּפְנוֹ שֶׁל מָבוֹי** לתוך חלל הפתח,

אם הלחי בולט **פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת**, הרי הוא **נִידּוֹן מְשׁוּם** לֶחִי ומתיר את המבוי בטלטול, **וְאֵין** המבוי **צָרִיךְ** לֶחִי **אַחֵר** כדי **לְהַתִּירוֹ**. אולם אם הלחי בולט **אַרְבַּע אַמּוֹת**, **נִידּוֹן מְשׁוּם מָבוֹי**, **וְצָרִיךְ** המבוי **לֶחִי אַחֵר לְהַתִּירוֹ** [ציור א].

מבררת הגמרא: **אוֹתוֹ** לֶחִי נוסף שהצרכנו למבוי שהלחי שבו בולט מדפנו ארבע אמות, **הֵיכָן מַעֲמִידוֹ** – באיזה צד של פתח המבוי מעמידו, **אִי דְּמוֹכֵי לֵיהּ בַּהֲדֵיהּ** – שהרי אם יעמידנו בסמוך ללחי הראשון שבולט מדופן המבוי, **אוֹסְפֵי הוּא דְּקָא מוֹסִיף עֲלֵיהּ** – הרי הוא מוסיף את הלחי הזה על הלחי הראשון, ונעשה כחלק מהלחי הראשון, וכיון שהוא יותר מארבע אמות, אינו מתיר את המבוי. **אָמַר רַב פָּפָּא, דְּמוֹכֵי לֵיהּ לְאִידָךְ גִּיסָא** – אכן, יכול הוא להעמיד את הלחי הנוסף רק בצד השני של פתח המבוי. **וְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ** [–בנו] **דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, אֲפִילּוּ תֵּימָא דְּמוֹכֵי לָהּ בַּהֲדֵיהּ** – אפילו אם תאמר שמעמידו בסמוך ללחי הבולט, עדיין יש אפשרות שלא ייחשב כהוספה על הלחי הקיים, וכגון **דְּמַטֵּפֵי בֵּיהּ** – שמוסיף בלחי שהוא נותן עבשיו, שהוא עושה אותו גבוה יותר, מהלחי הראשון [ציור ב], **אוֹ דְּמַכְצַר בֵּיהּ** – או שהוא מפחית ממנו, שעושה אותו נמוך יותר מהלחי הראשון [ציור ג], שניכר שאין הוא חלק מהלחי הראשון.

הגמרא דנה אם צריך להוסיף לחי אחר בפתח רחב שמונה אמות, וברחב פחות משמונה אמות: **אָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ**, ההלכה שאמרנו שבלחי הבולט ארבע אמות צריך להוסיף לחי אחר להתיר את המבוי, **לֹא אֲמָרָן** – לא אמרנו כן **אֶלָּא בְּמָבוֹי** שרוחב פתחו הוא **שְׁמוֹנָה** אמות, או יותר מכך, **אֲבָל בְּמָבוֹי** שרוחב פתחו הוא רק **שֶׁבַע** אמות, ויש שם לחי רחב ארבע אמות, אין צריך לחי אחר להתירו, כיון שהמבוי **נִיתָּר בְּכָךְ שֶׁהָעוֹמֵד** שבו **מְרוּבֶּה עַל הַפָּרוּץ**, כלומר, שהחלק הסתום של הפתח מרובה על החלק הפרוץ שלו, שהרי החלק הסתום הוא ארבע אמות, ואילו החלק הפרוץ הוא שלוש אמות [ציור ד]. וְדין זה שמבוי ניתר בעומד מרובה, נלמד בְּקַל **וְחוֹמֶר מֶחָצֵר**, ומבארת הגמרא את הקל וחומר: **וּמָה חָצֵר** שדינה חמור, שֶׁאם נפרץ אחד מכתליה לרשות הרבים בכל ארכו, **אֵינָהּ נִיתֶּרֶת בְּלֶחִי וְקוֹרָה**, שאף אם יעמיד לחי או קורה באותה פירצה, יהיה אסור לטלטל בחצר, עד שיעמיד בה פס של ארבעה טפחים, אף על פי כן **נִיתֶּרֶת** היא **בְּעוֹמֵד מְרוּבֶּה עַל הַפָּרוּץ** – שגם אם נפרצו הרבה פרצות בארבעת כתליה, מכל מקום אם נשארו מחיצות באופן שהעומד שבה מרובה על הפרוץ, מותרת החצר בטלטול אפילו בלא שום תיקון, **מָבוֹי** שקל הוא, שֶׁהוא **נִיתָּר בְּלֶחִי וְקוֹרָה**, בפתחו הפתוח לרשות הרבים, אף שכל הכותל פרוץ לרשות הרבים, **אֵינוֹ** דין שֶׁיהא **נִיתָּר** בטלטול **בְּאוֹפֶן שֶׁהָעוֹמֵד** שבכותל הרביעי **מְרוּבֶּה עַל הַפָּרוּץ**.

שואלת הגמרא: איך ניתן ללמוד מחצר, שעומד מרובה יש לו להועיל במבוי, הלא יש לומר, **מָה לְחָצֵר** – שמה שהקלנו בחצר להתירה בעומד מרובה על הפרוץ הוא משום שחצר קלה היא, שהרי מצאנו בה קולא נוספת, **שֶׁכֵּן פְּרָצָתָהּ בְּעָשָׂר**, כלומר, אין פירצה אוסרת בה אלא אם כן היא רחבה יותר מעשר אמות. **תֹּאמַר בְּמָבוֹי** שחמור הוא **שֶׁהרי פִּרְצָתוֹ בְּאַרְבָּעָה**, כלומר שאפילו פירצה של ארבעה טפחים אוסרת בו. משיבה הגמרא: **קָסָבַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, מָבוֹי נָמֵי** [–גם כן] **פִּרְצָתוֹ בְּעָשָׂר** אמות, כחצר, ואין חצר קלה יותר ממבוי בשום דין, וניתן ללמוד שמבוי ניתר בעומד מרובה על הפרוץ בקל וחומר מחצר.

חוזרת הגמרא ומקשה: הרי **לְמַאן קָאָמְרִינַן** – לדעת מי אמרו שלומדים שעומד מרובה מועיל במבוי מחצר, הלא **לְדעת רַב הוּנָא**, שהוא אמר שלחי הבולט מדפנו של מבוי צריך לחי אחר להתירו, ועליו אמר רב הונא בריה דרב יהושע שדבריו אמורים רק במבוי של שמונה אמות, ואילו מבוי של שבע אמות ניתר בעומד מרובה על הפרוץ, **וְהָא רַב הוּנָא, פִּרְצָתוֹ בְּאַרְבָּעָה סְכִירָא לֵיהּ** – והלא רב הונא סובר (להלן ו.) שפירצת מבוי בארבעה טפחים היא, ואם כן חוזרת הקושיא שאין ללמוד שמבוי ניתר בעומד מרובה מחצר, שהרי חצר קלה היא שפירצתה בעשר אמות. משיבה הגמרא: **רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ** לא בא לפרש את דעת רב הונא, אלא **טַעֲמָא דְּנַפְשֵׁיהּ קָאָמַר** – את דעת עצמו פירש, ומה שאמר 'לא אמרן' כוונתו היא, שמסתברים דברי רב הונא במבוי שפתחו רחב שמונה אמות, שאז אם הלחי הבולט מהכותל הוא ארבע אמות, אינו מתיר את המבוי, אבל במבוי שאינו רחב שמונה אמות, אין מסתבר כדברי רב הונא, שכיון שפירצת מבוי היא בעשר אמות כחצר, ניתן ללמוד דין עומד מרובה במבוי מחצר, אבל לדעת רב הונא שפרצת מבוי בארבעה טפחים אכן אין ללמוד מבוי מחצר לדין עומד מרובה.

רב אשי חולק על מה שאמר רב הונא בריה דרב יהושע שמבוי רחב שמונה, אינו ניתר בלחי הבולט ארבע אמות: **רַב אַשִׁי אָמַר**, כיון שמבוי ניתר בעומד מרובה, **אֲפִילּוּ תֵּימָא** – יש לך לומר שאפילו **בְּמָבוֹי** שהוא רחב **שְׁמוֹנָה** אמות מצומצמות, **נָמֵי** – גם כן **לֹא צָרִיךְ לֶחִי** אחר כדי להתירו, שכיון שרוב בני אדם אינם יכולים לצמצם שיהיה הלחי הבולט מהכותל רחב בדיוק ארבע אמות, **מַה נַּפְשָׁךְ** – בין אם הלחי הוא יותר מארבע אמות, ובין אם הוא פחות מארבע אמות, יש להתיר את המבוי, שהרי, **אִי עוֹמֵד נָפִישׁ** – אם הלחי רחב יותר מהפרוץ, שהוא רחב מעט יותר מארבע אמות, הרי המבוי **נִיתָּר בְּעוֹמֵד מְרוּבֶּה עַל הַפָּרוּץ. וְאִי פָּרוּץ נָפִישׁ** – ואם החלק הפרוץ רחב יותר מהלחי, נמצא שהלחי הוא פחות מארבע אמות וממילא הוא **נִידּוֹן מְשׁוּם לֶחִי**, ומתיר את המבוי, **מַאי אָמְרַתְּ** – אלא מה תאמר שיש לאסור את המבוי, כיון שיתכן **דְּשָׁווּ תַּרְוַיְיהוּ כִּי הֲדָדֵי** – שצמצם ועשה את הלחי והפירצה בדיוק באותו שיעור, שכל אחד מהם רחב בדיוק ארבע אמות, ונמצא שאין כאן לחי, ואף עומד מרובה על הפרוץ אין כאן, מכל מקום מידי ספק לא יצאנו, שמא צמצם ואסור המבוי בטלטול, שמא לא צמצם ומותר, וכיון שכל איסור טלטול במבוי אינו אלא מדרבנן, נמצא **דַּהֲוָה לֵיהּ סָפֵק דְּרַבָּנַן** – שהוא ספק איסור דרבנן, **וְכלל** הוא בידינו **סָפֵק דְּרַבָּנַן** – שכל ספק איסור דרבנן, הולכים בו **לְהַקֵּל**.

הגמרא דנה כמה הוא שיעור פירצה האוסרת את המבוי: **אָמַר רַב חָנִין בַּר רָבָא אָמַר רַב, מָבוֹי שֶׁנִּפְרַץ** כתלו,